

Warszawa, 12-08-2022 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

IX.022.11.2022.TR

Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości
Prokurator Generalny
ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 9 sierpnia 2022 roku przedkładam uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie trybu sprawowania nadzoru nad wykonywaniem orzeczeń w sprawach nieletnich (projekt z dnia 25 lipca 2022 r., A445). Projekt określa tryb sprawowania nadzoru nad wykonywaniem orzeczeń o skierowaniu nieletnich do ośrodka kuratorskiego, o umieszczeniu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, okręgowym ośrodku wychowawczym, zakładzie leczniczym, zakładzie poprawczym i schronisku dla nieletnich, jak również nad wykonywaniem umieszczenia nieletnich w policyjnej izbie dziecka oraz sposób dokumentowania tego nadzoru (§ 1 projektu).

Przed rozpoczęciem kontroli sędzia rodzinny ma obowiązek powiadomić kierującego placówką o jej zakresie, po czym przystępuje do czynności kontrolnych (§ 3 projektu).

Sam projekt rozporządzenia nie wskazuje terminu, w jakim ma nastąpić powiadomienie. Można więc przyjąć, że dopuszczalna jest sytuacja, gdy sędzia wizytator pojawi się w placówce bez zapowiedzi i zawiadomi dyrektora o przystąpieniu

---

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Tel. centr. (+48 22) 55 17 700
Infolinia obywatelska 800 676 676
biurorzecznika@brpo.gov.pl
bip.brpo.gov.pl

do kontroli na chwilę przed jej rozpoczęciem. Byłoby to pożądane z punktu widzenia prewencyjnego. Umożliwiłoby bowiem sędziemu ocenę sytuacji na miejscu bez wcześniejszego przygotowania personelu na kontrolę. Zadaniem nadzoru sędziego jest bowiem ocena m.in. legalności pobytu, przestrzegania praw nieletnich, użycia środków przymusu bezpośredniego, dyscyplinowania, warunków bytowych i sanitarnych (art. 143 ust. 2 pkt. 2, 3, 4, 10 ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich).

Brzmienie tego przepisu może jednak także powodować negatywne praktyki polegające na zapowiadaniu przez sędziów swoich wizyt z dużym wyprzedzeniem. Z uwagi na fakt, że ustawa o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich rozstrzyga jednoznacznie, że sędzia rodzinny ma prawo wstępu w każdym czasie na teren nadzorowanej placówki (art. 143 ust. 3) rekomenduję, by analogiczny przepis znalazł się w rozporządzeniu. Ponadto, powinno ono w sposób jednoznaczny wskazywać, że zawiadomienie kierującego placówką o kontroli i jej zakresie może nastąpić w dniu kontroli. Byłoby to pożądane z punktu widzenia praktyki, spójności ustawy i rozporządzenia oraz miało walor zapobiegawczy, istotny z punktu widzenia prewencji tortur i innego okrutnego traktowania lub karania.

Zgodnie ze standardami Europejskiego Komitetu ds. Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (CPT) skuteczne procedury skargowe i kontrolne oraz możliwość wizytacji placówek detencyjnych dla nieletnich przez niezależny organ (w tym sędziego) stanowią podstawową gwarancję przed złym traktowaniem nieletnich [Dwudziesty Czwarty Raport Generalny CPT, CPT/Inf (2015) 1, par. 131 i 132].

Wyrażam nadzieję, że przedstawione uwagi zostaną uwzględnione w trakcie dalszych prac legislacyjnych.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/